

ליקוטי מוהר"ן בפרשה – 234

כי תבוא / מאת הרד"ג אליהו עטייה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

לקוטי מוהר"ן תניינא סא סג **תבוא לאומן**

בשקוראים פרשה בתורה מאיר הענין שאנחנו קוראים עליו / ארץ ישראל מקום קיבול התפילות / צריך לקדש את מקום ישיבתנו בחו"ל בקדושת א"י / כ"ח אתון דמעשה בראשית / כל הארץ של הקב"ה והוא נתנה לנו ברצונו / לחסר אמונה באמת אין לו זכות בארץ ישראל / ע"י מחיית כף בתפילה מקדשים את המקום בקדושת א"י / ציון הצדיק האמת קדוש בקדושת ארץ ישראל / בציון רבינו באומן יש גם קדושת א"י וגם מקום גניזת הצדיק / תבוא לאומן בשמחה / ז' המינים בביכורים כנגד ז' ספירות הבנין / בהבאת שבעת המינים לכהן, בזה כוללים את כולם בחסד / כשמביאים את הביכורים לבית המקדש מביאים אותם לראש / כשאנחנו באים אל הצדיק זו בחינת 'הבאת ביכורים' / ז' ספירות בכללות עם ישראל, זו ספירות בפרטות האדם / וכי אלישע אוכל ביכורים הוא / קיפל הקב"ה את כל הארץ תחת משכבו של יעקב / במקום ציונו של הצדיק מרוכז כל העשר קדושות של א"י / 'משתחוים רוחים' – כי בית המקדש הוא בחינת 'מעל המקום' / האילן שכל החיות והעופות רוצות לשכון בו / מקום המקדש בחינת האילן הנ"ל עץ החיים / האילן שמזון לכל העולם בו / אמונה יראה וענוה, ואמת / העבודה על ג' השורשים הנ"ל היא בראש השנה / גוף האילן בחינת אמת – הוא בחינת יעקב בחינת א"י / יעקב גוף האילן הוא בחינת אמת – בחינת 'משפוט לאלהי יעקב' / מקום גניזת הצדיק הוא בחינת 'ראש השנה' / ראש השנה למעלה מהזמן / קודם פטירתו של רבינו עסק בתורה של 'למעלה מהזמן' / אברהם בא בכל ימיו בשלמות / תיקון הימים בלמעלה מהזמן / ראש השנה הוא ראש לששה חודשי קיץ וששה חודשי חורף

השיעור לרפואה שלימה של שרון בן נעימה נעמי יאל נא רפא נא לוי ולעילוי נשמת אולגה (חולה) בת סימי ומאיר זכרונה לברכה

בשקוראים פרשה בתורה מאיר הענין שאנחנו קוראים עליו

א. השבת בעז"ה נקרא פרשת כי תבוא, שהיא מתחילה בענין 'מצות ביכורים', ומדברת על ארץ ישראל, וכלשון הכתוב (דברים כו, א) **וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וְיִרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁכַּבְתָּ בָּהּ**. בפרשה זו בשנת תקצ"ד (עלים לתרופה מכתב ק"ג), כותב ר' נתן לבנו יקירו, בלשון זו: **בְּרֹדֶף הַשָּׁם, יוֹם ד' תָּבֹא לְאוֹמָאן בְּשִׁמְחָה תִּקְצַד לִפְנֵי**. ולכאורה יש להבין את הרמז המתוק הזה, הרי עיקר הפרשה מדברת על ארץ ישראל, ור' נתן מרמז "תבוא לאומן".

ארץ ישראל מקום קיבול התפילות

ב. וכדי לענות על זה נשאל עוד שאלה, שהרבה שואלים אותה, איך יוצאים בראש השנה מארץ ישראל הרי ארץ ישראל היא ארץ הקודש, ואנחנו נוסעים לאומן – ארץ טומאת העמים. ועוד שואלים, הרי 'מקום קיבול התפילות' הוא בארץ ישראל, כמו שכתוב בתפילת שלמה (מלכים א' ח, מח) **וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דְּרֹךְ אֲרָצָם אֲשֶׁר נָתַתָּה לְאַבְרָהָם**, כלומר שהתפילות עולות דרך ארץ ישראל. ואם התפילות עולות דרך ארץ ישראל, איך נוסעים מארץ ישראל בראש השנה.

צריך לקדש את מקום ישיבתנו בחו"ל בקדושת א"י

ג. והתשובה לזה רבינו דיבר על כמה פעמים את העניין שצריכים לעשות עבודה של כוח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים. כלומר שצריך לקדש את המקום שעם ישראל נמצאים בחוץ לארץ בקדושת ארץ ישראל. ולכן רבינו הסביר בליקוטי מוהר"ן (תורה מד) שעל ידי מחיאת כף על ידי מקדשים את אותו מקום שאתה נמצא בקדושת ארץ ישראל, בבחינת (תהלים קיא, ו) **כִּפְחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלָת גּוֹיִם**. בחיי מוהר"ן (ואת קט"ו), מובא שרבינו אמר כבשנו את עיר ברסלב על ידי מחיאת כף וריקודים. רבינו כשבא לגור בעיר ברסלב, הוא רצה לקדש אותה בקדושת ארץ ישראל, לפחות בזמן שהוא נמצא שם, ולכן הוא דיבר בכניסתו לברסלב

הרבה על מחיאת כף וריקודים. שעי"ז מקדשים את האוויר של חו"ל בקדושת ארץ ישראל.

כ"ח אתון דמעשה בראשית

ד. והביאור בקשר בין מחיית כפיים לבין קדושת ארץ ישראל, הוא על פי הפסוק הנ"ל **כִּפְחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלָת גּוֹיִם**, כ"ח מעשיו – מרמז על כ"ח אתון דעובדא דבראשית, והפשט הפשוט שהכוונה על הפסוק "בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ", שיש בפסוק הזה שבעה תיבות וכ"ח אותיות. זה נקרא פסוק מכוון, כי הממוצע של הפסוקים הוא שבע תיבות, והממוצע של המילים שבתורה הוא ארבע אותיות למילה, יש מילים של חמש אותיות, יש של שלוש, יש שתיים, יש שש. הממוצע של מילה בתורה זה ארבע אותיות.

כל הארץ של הקב"ה והוא נתנה לנו ברצונו

ה. ובכ"ח אותיות של הפסוק הזה, נברא העולם. וכפי זה **כִּפְחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלָת גּוֹיִם**, בא לרמז כפי שפירש"י בתחילת התורה למה פתחה התורה במעשה בראשית, וז"ל: שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקדוש ברוך הוא היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, עכ"ל. ולכן לא התחיל הקב"ה את התורה מהמצוה הראשונה שניתנה לעם ישראל שהיא קידוש החדש, אלא התחיל מסיפור 'מעשה בראשית', כדי להודיע לעולם שהוא ברא את העולם, ולכן כל העולם שלו, וברצונו נתנה להם – את ארץ שבעה גוים בתחילה, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, ואין אנחנו גזלנים.

לחסר אמונה באמת אין לו זכות בארץ ישראל

ו. ואכן מי שלא יודע או חס ושלום לא מאמין שכל הארץ של הקדוש ברוך הוא, כמו אחינו הטועים השמאלנים באמת אין לו מה לעשות בארץ ישראל, ולכן גם יש לו שאלות של שטויות, איך כבשנו את הארץ מיד הערבים. ואכן באמת, אדם כזה אין לו מה לעשות פה. אבל מי שידע בידעה ברורה, שהקדוש ברוך הוא ברא את השמיים ואת הארץ, את כל צבאם, ואת כל הארץ וכל אשר עליה, וממילא הכל שלו. וברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתן לנו.

ע"י מחיית כף בתפילה מקדשים את המקום בקדושת א"י

ז. והנה רבינו הקדוש כדרכו הקדושה מרחיב את הדברים הלאה. והוא אומר שהעניין הזה של **כִּפְחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלָת גּוֹיִם**, זה לא רק בארץ ישראל, אלא זה כח של עם ישראל בכל מקום בגלות, לכבוש את המקום ולקדש אותו בקדושת ארץ ישראל, כי זה שהקב"ה הביא אותנו בגלות, בזה בעצמו הוא נותן לנו נחלת גוים. רק שצריך לקדש אותה בבחינה הזו של **כִּפְחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלָת גּוֹיִם**, ואומר רבינו (בתורה מד) שזה ע"י מחיית כף בתפילה, דהנה בכל יד יש י"ד פרקים באצבעות, וכשמוחים כף אל כף בתפילה, מחברים אותם להיות כ"ח, וזה **כִּפְחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלָת גּוֹיִם**, ומקדשים את המקום שנמצאים שם בקדושת ארץ ישראל.

ציון הצדיק האמת קדוש בקדושת ארץ ישראל

מקדש בעצמו, שהוא בעצמו הראש של בחינת העולם. כי יש 'עולם שנה נפש', ולכל אחד מהן יש בחינת ראש, כי ראש בזמן – זה ראש השנה, וראש בנפש – זה צדיק האמת שהוא ראש בני ישראל. וכן בעולם יש 'ראש', והראש הוא בית המקדש. וראש הוא ג' ספירות ראשונות – כתר חכמה ובינה. נמצא שבהבאת ביכורים לבית המקדש בזה משלימים את כל העשר ספירות.

בשאנחנו באים אל הצדיק זו בחינת 'הבאת ביכורים'

יד. וכפי מה שהסברנו עכשיו, שקדושת ארץ ישראל נמצאת במקום קבורת הצדיק, לפי"ז גם קיום מצות ביכורים שייכת בענין זה. כי אנחנו מביאים את עצמנו, שאנחנו בחינת השבעה ספירות, בחינת שבעה כתות שיש בעם ישראל (כמובא במדרש שוחר טוב על תהלים מזמור יא, ז. והובא בלקוטי מוהר"ן תורה ח, ח), שהם כנגד השבעה ספירות של הבנין. וכבר הזכרנו שהצדיק הוא נקרא ראש, א"כ כשאנחנו מביאים את עצמנו אל הצדיק זה בחינת הבאת ביכורים.

ז' ספירות בכללות עם ישראל, זו' ספירות בפרטות האדם

טו. וכמו שזה בכללות עם ישראל ז' כיתות, כך הוא בפרטות, כי בכל אחד יש את הבחינה הזאת של שבעת הספירות, כי בראש של האדם יש שני אזנים שני עינים ושני נקבי החוטם ופה, שזה מכון כנגד ז' ספירות. וכן בגוף של האדם יש ז' ספירות, שני ידיים גוף, שני רגלים ברית ועטרה. וכשאנחנו מקדשים את כל האברים האלו, אנחנו מביאים אותם אל הראש – ראש בני ישראל' כשאנחנו זוכים לבוא אל ציונו הקדוש באומן.

ובי אלישע אוכל ביכורים הוה

טז. ומצאנו לזה רמז בגמ' ששייך הבאת ביכורים אצל הצדיק, כמו שכתוב אצל אלישע, (מלכים ב' ד, מב) "וַאֲשֶׁר בָּא מִבְּעַל שָׁלֹשָׁה וַיָּבֹא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם בַּפּוּרִים עֲשָׂרִים לֶחֶם שְׁעָרִים וְכַרְמֶל בְּצִקְלָנוּ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וַיֹּאבְדוּ", והקשו על זה בגמ' בכתובות (דף קה:): וכי אלישע אוכל בכורים הוה, אלא לומר לך כל המביא דורון לתלמיד חכם, כאילו מקריב ביכורים, ע"כ.

גם הצדיק בעצמו הוא הבחינת 'ביכורים', כי הצדיק הוא בחינת (תהלים פט, כח) "אֵף אֲנִי בָכוֹר אֶתְנַהֵּו עֲלִיּוֹן לְמַלְכֵי אֶרֶץ", ופירש"י בכור מלשון גדולה וחשיבות, והיינו שהמלך – מאן מלכי רבנן' (גישן סב). שזה בחינת הצדיק, הוא בעצמו בחינת 'ביכורים', ולכן בביאתו לצדיק שייך בחינת ביכורים בתרתי, שאנחנו מקדשים את עצמנו ואנחנו נעשים ביכורים, ובאים אל הצדיק שהוא גם בעצמו בחינת 'בכור' – גדול וחשוב. והבכור כולל את הכל.

קיפל הקב"ה את כל הארץ תחת משכבו של יעקב

יז. וזהו גם מה שיש אצל הצדיק בחינת כללות קדושת כל ארץ ישראל, וכמו שמצינו אצל יעקב אבינו שהקב"ה אמר לו (בראשית כח, יג) "הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנָּה וְלִצְרָעָךְ", ופירש"י: 'קיפל הקדוש ברוך הוא כל ארץ ישראל תחתיו', עכ"ל. כי ודאי לא נתן הקב"ה ליעקב רק מקום קטן של שכיבתו, אלא את כל הארץ נתן לו, ולכן על כרחך שקיפל הקב"ה את כל קדושת ארץ ישראל תחת משכבו של יעקב.

ח. רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן תניינא (תורה ק"ט), וז"ל: ספר עמי מענין קבר הפעל שם טוב זכר צדיק וקדוש לברכה, שטוב מאד להיות שם על קברו. ואמר כי "צדיקים יירשו ארץ" (תהלים לו, כט), הינו שהצדיקים אמתיים יורשים ארץ ישראל, שזוכין שמקום גניזתם הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל ממש, עכ"ל. וכמו שאמר רבינו על הבעש"ט כן הוא גם בקברו בעצמו באומן, וממילא גם קברו של רבינו הקדוש, קדוש בקדושת ארץ ישראל.

בציון רבינו באומן יש גם קדושת א"י וגם מקום גניזת הצדיק

ט. ובפרט כפי איך שגילה שהצדיקים כובשים את המקום של חו"ל ומקדשים אותו בקדושת ארץ ישראל. וממילא כשאנחנו באים אצלו, לציונו הקדוש באומן, אנחנו באים לארץ ישראל, כי גם שם המקום קדוש בקדושת ארץ ישראל. ואדרבה יש בו עוד עדיפות יותר, שהרי יש שם קדושת ארץ ישראל בתוספת שזה מקום גניזת הצדיק יסוד עולם. נמצא שאדרבה דוקא שם הוא מקום קיבול התפילות, כי גם קדושת בקדושת ארץ ישראל וגם יש שם מקום גניזת צדיק האמת. וכמו שרואים בחוש איך שמתקבלים שם התפילות, וכמו שכל אחד ואחד ראה שם כמה מופתים כסדר.

תבוא לאומן בשמחה

י. ובזה יש לבאר את המליצה הנפלאה של ר' נתן במכתבו לבנו 'תבוא לאומאן בשמחה', ושאלנו הרי פרשת כי תבוא מדברת על הביאה לארץ ישראל. אבל כפי הנ"ל הוא ענין אחד, כי לבוא לאומן למקום של ציון הצדיק זה עצמו בחינת ביאה לארץ ישראל, ועוד בתוספת מרובה כי שם גנוז צדיק האמת, לכן אומר ר' נתן לבנו שיש לך לבוא בשמחה גדולה.

ז' המינים בביכורים כנגד ז' ספירות הבנין

יא. והפרשה שלנו מדברת על ענין ביכורים, יש סוד שהמגיד אמר לבית יוסף (והובא במגיד מישרים בפרשתנו), שהרי ביכורים באים רק משבעת המינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל, ושבעת המינים הם מקבילים לשבעת הספירות בסדר זה: חטה – חסד, שעורה – גבורה, גפן – תפארת, תאנה – נצח, רמון – הוד, זית שמן – יסוד, דבש תמרים – מלכות. וממילא שבעת המינים שמהם מביאים ביכורים הם כנגד שבע הספירות הנקראים 'מי הבנין' – שהם מחסד עד מלכות.

בהבאת שבעת המינים לכהן, בזה כוללים את כולם בחסד

יב. והנה את כל השבעת המינים מביאים לכהן, והכהן בעצמו הוא 'חסד', והוא בחינת 'יומא דכליל לכולהו יומי', כלומר שמבואר בזוהר הקדוש (וכן הוא בכוונת לולב), שספירת החסד כוללת את כל השבעה הספירות. וכן כאן מתי שאתה מביא לכהן שהוא בספירת החסד, עי"ז אתה כולל את כל הספירות בחסד, שיהיו כולם בבחינת חסד בשבילך ובשביל עם ישראל.

כשמביאים את הביכורים לבית המקדש מביאים אותם לראש

יג. רק שלפ"ז צריך להבין איפה יש את ההשלמה של ג' הספירות הראשונות שהם כתר חכמה ובינה? זה נעשה על ידי בחינת הבית

במקום ציונו של הצדיק מרכז כל העשר קדושות של א"

יח. ואת הבחינה הזאת יש גם אצל הצדיקים, כשאמר רבינו על קברו של הצדיקים – שהוא בחינת "צדיקים יירשו ארץ", זה לא רק מקום קטן של ארץ ישראל כנגד מקום שכיבתו, אלא ששם מרוכזת כל קדושת ארץ ישראל במקום הזה. וזו עוד מעלה גדולה ועצומה שאנחנו זוכים לבוא בציון של הצדיק, שלא רק מגיעים לאיזה מקום קטן שקדוש בקדושת ארץ ישראל, אלא שכיון שכתוב "צדיקים יירשו ארץ" – היינו כל הארץ, כמו שהיה אצל יעקב, ומקום גניזתם מקודש בקדושת כל ארץ ישראל, בכל העשר קדושות שהתקדשה ארץ ישראל, שזה כולל גם את הקדושה הגבוהה ביותר שהיא קדושת קודש הקדשים. ואלו דברים נפלאים שיש לנו ללמוד מדברי רבינו, ומחזקים אותנו מאוד על הנסיעה לציונו הקדוש.

'משתחוים רווחים' – כי בית המקדש הוא בחינת 'מעל המקום'

יט. כי מקום גניזתו של הצדיק הוא בחינת 'מעט המחזיק את המרובה', כמו שהיה בבית המקדש שאחד מעשרה נסים הנזכרים במשנה (אבות ה, ה) 'עומדים צפופים ומשתחוים רווחים', כלומר כשבאים כל ישראל מכל ארץ ישראל לעזרה בבית המקדש, הם מביאים איתם את בחינת המקום שממנו הם באו, ואז נעשה בית המקדש בבחינת 'מעט המחזיק את המרובה', כמו שהיה אצל יעקב, שכל הארץ מתקפלת תחת מקום המקדש, ולכן 'משתחוים רווחים', כי בית המקדש הוא בחינת 'מעל המקום', כי הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, והוא מכיל את כל מקום ארץ ישראל.

האילן שכל החיות והעופות רוצות לשכון בו

כ. והנה מבואר בארז"ל שבחינת בית המקדש הוא מקום עץ החיים, ולכן המקום הזה כל כך גבוה וקדוש, והוא בחינת 'מעל המקום' שמחזיק את הכל המקום אצל. ועל בחינת עץ החיים רבינו גילה בספרי מעשיות (מעשה י"ג יום החמישי), וז"ל: בְּאֶשֶׁר שָׁכַל חַיָּה יֵשׁ לָהּ צֵל מִיָּחָד, שָׁכָנָה הַצֵּל דִּיקָא הִיא רֹצָה לָנוּחַ שָׁם. וְכֵן יֵשׁ צֵל מִיָּחָד לְכָל חַיָּה וְחַיָּה, כִּי כָל חַיָּה וְחַיָּה בּוֹחֶרֶת לָהּ אֵיזָה צֵל, וּבְאֹתוֹ הַצֵּל דִּיקָא הִיא רֹצָה לָשֹׁכֵן שָׁם, כִּי הַצֵּל הַמִּיָּחָד לָהּ. וְכֵן יֵשׁ לְכָל עוֹף וְעוֹף עֲנָף מִיָּחָד, שְׁבָאוֹת הָעֲנָף דִּיקָא הִיא רֹצָה לָשֹׁכֵן. וְעַל כֵּן חָקְרוּ אִם יְכוּלִים לְמַצֵּא אֵילָן כֵּזֶה, אֲשֶׁר בְּצֵלוֹ יִשְׁכְּנוּ כָל הַחַיּוֹת – שָׁכַל הַחַיּוֹת יִהְיוּ בּוֹחֶרִים וְיִתְרַצּוּ לָשֹׁכֵן בְּצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְעַל עֲנָפָיו שֶׁל אוֹתוֹ הָאֵילָן יִשְׁכְּנוּ כָל צִפְרֵי שָׁמַיָא. וְחָקְרוּ שְׁנִמְצָא אֵילָן כֵּזֶה, וְרָצוּ לִילֵךְ לָשֹׁם אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי הָעֵנֶף הַמִּפְלֵא שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֶצֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן – אֵין לְשַׁעַר. כִּי יֵשׁ שָׁם כָּל הָעוֹפוֹת וְכָל הַחַיּוֹת, וְשָׁם אֵין שׁוֹם הָזֶק מִשׁוֹם חַיָּה, וְכָל הַחַיּוֹת וְכו' מַעֲרָבִים שָׁם, וְכָלֵם מְשַׁחֲקִים שָׁם. וּבִדְבָרֵי הַזֶּה תִּעֲנֶנּוּ מִפְּלֵג מֵאֵד לְהִיּוֹת שָׁם אֶצֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, ע"כ"ל.

מקום המקדש בחינת האילן הנ"ל עץ החיים

כא. וכבר הבאנו ברמזי המעשיות 'עוטה אור', שהאילן הזה הוא עץ החיים שממנו נמשכים החיים לכל הבריות, ולכן כל הבריות רוצות לשכון שם. וגם מבואר שהאילן הזה הוא מעל המקום לגמרי, שלכן יש בו מקום לכל בריות העולם לשכון שם, וזו הבחינה שביארנו שיש לבית המקדש, כי האילן הזה הוא עץ החיים, ותחת עץ החיים מכון מקום המקדש, כך שמקום המקדש יש בו מבחינת עץ החיים.

האילן שמזון לכל העולם בו

כב. והנה ענין זה של עץ החיים, הוא לא רק לענין הצל, כי ודאי הרי צריכים מזון, ובאמת יש במקום האילן הזה גם מזון לכל, וכמו שביאר זאת רבינו בלקוטי מוהר"ן (תניינא ס"ג), ששם דרש רבינו את הפסוק (דניאל ה, ט) "אֲנִתָּה הוּא אֵילָנָא וְכו' וּמִזֹּן לְכָלֵא בְּה", על המלך, וביאר שם שלכן יש למלך ניגון מיוחד שכולל את כל הבריות, כי דרך המלך נמשך כל המזון. אבל העיקר הוא האילן בעצמו שממנו נמשך גם אל המלך, וזה עצמו עץ החיים שעליו נאמר: "אֲנִתָּה הוּא אֵילָנָא וְכו' וּמִזֹּן לְכָלֵא בְּה". וזה בחינת בית המקדש שמשם נפסק פרנסה לכל בריות העולם, מהבחינה הזאת שהוא בבחינת 'מקום עץ החיים', עם כל הבחינות שביארנו.

אמונה יראה וענוה, ואמת

כג. והשאלה העיקרית שם במעשה היא, היכן מקום האילן הזה, ואיך מגיעים אליו, ומבואר שם בדברי רבינו במעשה, וז"ל: וְכָא חָכֵם אָחָד וְאָמַר לְהֵם: לָמָּה אַתֶּם חוֹקְרִים בְּאֵיזָה צֵד לִילֵךְ אֶל הָאֵילָן? חָקְרוּ מִתְחִלָּה מִי וְמִי הָאֲנָשִׁים שִׁיכּוּלִים לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן? כִּי אֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן לֹא כָל אָדָם יָכוֹל לָבוֹא אֶצְלוֹ, כִּי אִם מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ הַמְדוּת שֶׁל הָאֵילָן. כִּי זֶה הָאֵילָן יֵשׁ לוֹ ג' שְׁרָשִׁים: שְׁרֵשׁ אָחָד הוּא אֲמוּנָה, וְהַשְׁנִי הוּא יִרְאָה, וְהַג' הוּא עֲנוּוּת. וְאָמַת הוּא גּוֹף הָאֵילָן, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים עֲנָפִים. וְעַל כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא אֶל הָאֵילָן, כִּי אִם מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מְדוּת הִלְלוּ הַנִּל, ע"כ"ל.

ומבואר בדבריו הקדושים: שכדי להגיע לאילן צריך שיהיה לך את המידות של השורשים של האילן, והשורש הראשון הוא 'אמונה', שיש לך אמונה פשוטה וברורה בה' יתברך. והשורש השני הוא 'יראה' – היינו שלמות היראת שמים. והשורש השלישי הוא ענוה – שזכים להיות ענוים באמת. ואז זוכים לבוא אל האילן בעצמו, והאילן בעצמו הוא בחינת 'אמת'.

העבודה על ג' השורשים הנ"ל היא בראש השנה

כד. את שלושת הבחינות האלו: אמונה, יראה וענוה, עושים בראש השנה. כי יום ראש השנה הוא 'יומא דיצחק' – שהוא בחינת יראה. ועבודת ה' שיש לנו ביום ראש השנה הוא להמליך את הקב"ה עלינו, כמו שמבואר בגמ' בראש השנה (דף טז.), והמלכה נעשית על ידי שתי השורשים האחרים, אמונה וענוה, כי כיון שאין אנחנו זוכים לראות עין בעין את מלכנו, לכן אנחנו צריכים למידת האמונה כשאנחנו ממליכים עלינו את הקב"ה. ובכל מלוכה יש גם מדת ענוה, כי אנחנו כולנו מתבטלים למלך, ומבינים שאנחנו אין ואפס, ויש רק את ה' יתברך שהוא מלך העולם. נמצא, שבראש השנה הוא הבחינה של העבודה של ג' השורשים של האילן – עץ החיים.

גוף האילן בחינת אמת – הוא בחינת יעקב בחינת א"

כה. וע"י השתלמות ג' השורשים האלו, מגיעים לגוף האילן שהוא 'אמת'. שזו בחינת יעקב, כמו שכתוב (מכה ז, כ) "תִּתֵּן אֲמֶת לְיַעֲקֹב", והיינו שמגיעים לבחינה המיוחדת של יעקב שהוא ארץ ישראל וכמו שדרש רבינו בלקוטי מוהר"ן (תורה מ"ז), וז"ל: וְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁעָקַר קִבְּלָתָהּ מִבְּחִינַת יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרָאשִׁית לו, א) "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ". בְּשִׁבְלֵי זֶה, נִקְרָאת 'אֶרֶץ הַחַיִּים' (תהלים קמב, ו; וְזֶה ח"ג מה:),

ונפלו על ידי זה וכו'. ולענין זה אמר, שהוא מחיה עצמו בענין זה של "אני היום ילדתיך", הינו שהשם יתברך יעזרנו לדלג על הכל, וסוף כל סוף יתגלה האמת, וכלנו נשוב להשם יתברך באמת, והימים הראשונים יפלו, כי כל הזמן יתבטל, ויכלל הכל בבחינת 'למעלה מהזמן', ושם יתתקן הכל וכו', עכ"ל.

אברהם בא בכל ימיו בשלמות

ל. ולבאר דברים עמוקים ונוראים אלו, נראה בהקדים את דברי הזוהר הקדוש בפרשת חיי שרה (ח"א דף קכט.) גבי אברהם אבינו שנאמר בו (בראשית כד, א) "ואברהם זקן בא בימים" – וכו' בא בימים, באינן יומין עלאין, באינן יומין ידיעאן ברזא דמהימנותא. ואז בא אברהם בימים, באלו יומים עליונים, באלו יומים ידועים בסוד האמונה, והיינו שאברהם הביא את כל ימיו בשלמות לפני הקב"ה בלי חיסרון של יום אחד, כי אברהם אבינו עבד את הקב"ה בכל יום ויום בשלמות. והנה כשאדם חוטא חס ושלום, הוא פוגם בימים בעצמם, וא"כ הוא צריך לעשות תיקון לימים בעצמם, וזה קשה, איך אפשר לעשות תיקון ליום שכבר עבר ולא נמצא.

תיקון הימים בלמעלה מהזמן

לא. ועל זה העצה היא ראש השנה, שהוא בחינת 'למעלה מהזמן', שהוא בחינת שכולל את כל הימים של כל השנה כולה ביום הזה בעצמו, וע"י ההתכללות הזאת של כל ימי השנה בראש השנה, אזי כשאנחנו עושים תשובה ביום ראש השנה ובאים לבחינת 'למעלה מהזמן', אנחנו יכולים לתקן את כל הימים של השנה היינו את הימים שעברו. והיות שזו היתה מטרתו של רבינו לתקן את העולם כולו ולהחזירם בתשובה, וראה בסוף ימיו שעדיין לא זכה לזה, לכן הלך עם התורה הזאת של בחינת 'למעלה מהזמן', היינו לכלול את כל העולם כולו ב'למעלה מהזמן', ולהפיל את הרע שיש בימים הראשונים, שעשינו בהם חטאים, ושעל ידי התשובה יתוקנו הימים בעצמם, להיות כולם ימים שלמים.

ראש השנה הוא ראש לששה חודשי קיץ וששה חודשי חורף

לב. הענין הזה שיום ראש השנה כולל את כל השנה כולה, יש לבאר אותו על פי דברי הארז"ל שאומר שיש ששה חודשי החורף ויש ששה חודשי הקיץ, וכל אחד מהם הוא בשש ספירות – א חסד גבורה תפירת נצח הוד יסוד, ואחד מהם הוא בזכר ואחד מהם הוא בנקבה. רק שצריך להבין איפה הראש של כל הפרצוף הזה, והתשובה שהראש שלו זהו יום ראש השנה, שהוא ראש לכל ששה חודשי החורף וכל ששה חודשי הקיץ. והראש הוא כולל את הכל, כי הכל מתנהג אחר הראש, לאן שהראש הולך הוא מוליך איתו את כל הגוף. ולכן כל השנה כולה כלולה בימים שלה, בזמן שלה, ביום ראש השנה. ולכן יום ראש השנה נקרא 'יוםא אריכתא' (ע' לקו"מ תניינא תורה א' אות י"ד), ו'יוםא אריכתא' הוא בחינה של יום ארוך שהוא למעלה מהזמן.

עכ"ל. הרי שבחינת יעקב בעצמו הוא ארץ ישראל, והוא בחינת עין החיים כי בבחינה הזאת נקראת כל ארץ ישראל ארץ החיים. והביאור בזה כמו שכתבנו לעיל, כי יעקב הוא בחינת קיפל הקב"ה את כל הארץ תחת משכבו של יעקב.

יעקב גוף האילן הוא בחינת אמת – בחינת "משפט לאלהי יעקב"

כו. נמצא, שעל ידי עיצומו של יום ראש השנה, שזה בחינת של יראת שמים, ועל ידי שאנחנו מקבלים את מלכות הקב"ה עלינו, שזה מראה שיש לנו אמונה וענווה, נעשים ג' השורשים, ואז מגיעים לבחינת 'אמת', שזה בחינת יעקב בחינת ארץ ישראל. וזהו עיקר עבודת היום של ראש השנה, כי 'אמת' הוא בחינת משפט, כמו שמבואר בפתח אליהו ש'עמודא דאמצעיתא' שהוא ספירת התפארת בחינת יעקב, שיעקב מתוך הג' אבות הוא בתפארת, הוא בחינת 'משפט'. וזה שכתוב בראש השנה (תהלים פא, ה) "כי חק לישראל הוא 'משפט לאלהי יעקב', כי יעקב הוא הבחינה של המשפט של ראש השנה, וזה בחינה של ארץ ישראל מקום יעקב שהוא בחינת 'אמת'.

מקום גניזת הצדיק הוא בחינת 'ראש השנה'

כז. ובזה התבאר לנו היטב, שמקום גניזת הצדיק רבינו הקדוש, המקום הזה בעצמו הוא בחינת ארץ ישראל, בחינת קיפל הקב"ה את כל ארץ ישראל, בחינת יעקב, שהוא עצמו בחינת 'אמת' – "משפט לאלהי יעקב", ועל כן כשאנחנו מגיעים בראש השנה למקום ציונו הקדוש, אנחנו זוכים בזה לעשות אתו בחינת ראש השנה, כי המקום שלו בעצמו הוא בחינת המשפט של ראש השנה.

ראש השנה למעלה מהזמן

כח. עד עכשיו הסברנו את בחינת 'למעלה מהמקום' שיש במקום גניזת הצדיק, והסברנו שזה עצמו בחינת האילן של הסיפורי מעשיות, שהאילן בעצמו הוא בחינת 'אמת', שזו בחינת 'יעקב', שגם הוא למעלה מהמקום, ולכן נאמר ביעקב "משפט לאלהי יעקב", היינו שהמשפט של ראש השנה נעשה בכח האילן שהוא יעקב, וכל זה יש לנו במקום גניזת הצדיק האמת.

עכשיו נוסיף להסביר יותר, שענין של ראש השנה הוא ג"כ בחינת 'למעלה מהזמן', כי צריך לכלול את כל הזמן של כל השנה ביום ראש השנה, וזה מה שיועיל לנו לתיקון ולתשובה על כל ימי השנה, כשעושים תשובה בראש השנה.

קודם פטירתו של רבינו עסק בתורה של 'למעלה מהזמן'

כט. וכדי להבין זאת נקדים את דברי רבינו בחיי מוהר"ן (אות תקס"ח), שכתב וז"ל: עקר התקנה – על ידי בחינת 'למעלה מהזמן' שמשגיגים הצדיקים שהם בבחינת 'משיח'. באשר הבנתי מפיו הקדוש שאמר סמוך להסתלקותו, שהוא הולך עתה עם המאמר שגילה (לקו"מ מוהר"ן תניינא ס"א) על פסוק (תהלים ב, ז) "אני היום ילדתיך", שהוא בחינת 'למעלה מהזמן' וכו'. שהבנתי אני מדבריו הוא, שאמר זאת לענין זה – שהוא עוסק ביגיעות גדולות כל כך לקרב נפשות רבות להשם יתברך, ועדיין לא עלתה בידו פרצונו, והמחלוקות והמניעות בגשמיות וברוחניות מתגברין ומתפשטין מאד מאד בכלליות ובפרטיות על כל אחד ואחד, עד אשר כשל כח הספקל, ורבים נכשלו